

Quân tử

Anh chàng nghèo độc thân ăn ở nhân từ nên mọi người quen gọi là Quân Tử. Quân Tử đã tha tội chết cho ba con vật nên được chúng trả ơn giúp trở thành phò mã rồi lên ngôi vua.

Ngày xưa, có một anh chàng nghèo sống một mình. Anh thường ăn ở nhân đức với mọi người, lòng nhân đức của anh còn ban phát đến cả giống vật, bởi thế người ta quen gọi anh là Quân Tử.

Trong nhà có bao nhiêu của nả, anh lần lượt đem ra giúp đỡ cho người nguy kẻ khó, còn mình thì sống rất đạm bạc. Một hôm gần ngày kỵ cha, Quân Tử có để dành được mấy bát gạo nếp và một con gà để làm giỗ. Có một con chuột quen ăn vụng, hôm ấy chui vào hũ gạo, bắt đồ bị anh chop được. Anh bảo chuột:

- Chuột ơi! Nhà tao nghèo chỉ còn chùng nấy gạo nếp để làm giỗ cha. Mày đi tìm những thứ khác mà ăn, đừng có ăn vụng của tao tội nghiệp!

Nói đoạn thả chuột ra.

Tối lại, có con cáo lén vào bắt gà, nhưng chưa kịp lọt ra khỏi chuồng thì đã bị Quân Tử nắm lấy gáy. Cáo nằm chờ chết thì đã nghe Quân Tử nói:

- Cáo ơi! Nhà tao nghèo lắm chỉ có con gà dành cho ngày giỗ cha. Mày hãy thương tao đi kiếm ăn nơi khác, đừng có bắt mất gà tao, đến ngày ấy biết lấy gì mà cúng.

Nói đoạn cũng thả cáo ra. Cáo được tự do lủi một mạch.

Đến ngày giỗ cha, Quân Tử đồ xôi luộc gà, thắp hương đèn sửa soạn và làm lễ, thì một chú ruồi đánh hơi bay đến đậu vào cổ xôi đánh chén thỏa thích. Nhưng Quân Tử đã nhanh tay quơ được. Bị kẹp chặt, ruồi ta hết đường giãy giụa, chắc là khó thoát cái chết. Nhưng rồi ruồi cũng may mắn được thả ra sau khi nghe những lời của Quân Tử:

- Cổ xôi của ta dâng cúng lên cha mẹ, sao mày lại hỗn hào dám đến ăn trước. Mày hãy đi đi, có gì chốc nữa hãy tới.

Tiếng đồn về lòng nhân đức của Quân Tử vang khắp nơi. Buổi ấy nhà vua đang muốn kén chọn người tài đức để gả công chúa. Nghe tin đồn về Quân Tử, vua bèn sai quan quân đi triệu chàng về kinh. Nhưng khi gặp mặt Quân Tử, thấy anh ăn nói không được lễ phép thì vua không được hài lòng. Để tiện từ chối, vua bèn phán:

- Ta vui lòng gả công chúa cho nhà ngươi, nhưng nhà ngươi cũng phải có một mâm vàng làm sính lễ mới được.

Nghe vậy Quân Tử lủi thủi trở ra, tin rằng không có hy vọng làm phò mã. Ngày hôm sau anh đi dạo rừng, mặt buồn rười rượi. Bỗng anh gặp con cáo ngày nọ chạy ngang trước mặt. Nó hỏi anh vì sao mà buồn. Quân Tử bèn kể chuyện đầu đuôi cho cáo nghe. Nghe xong, cáo nói: - Thế thì cứ đi theo tôi, tôi sẽ mách cho một chỗ có vàng.

Quân Tử lần theo chân cáo tiến vào một hang sâu. Trong một góc hang có bày một dãy ba cái hũ. Giở nắp ra, anh thấy toàn vàng bạc, châu báu. Anh cảm ơn cáo, rồi chuyển ba cái hũ về, và ngày hôm sau anh đã cho người đội mâm vàng vào cung dâng vua. Vua không ngờ anh lại có đủ vàng làm sính lễ, đành phải y ước gả. Nhưng vua vẫn chưa vừa lòng. Cho nên, đến ngày cưới, vua gọi anh vào cung, phán: "ở đây có mười mâm cỗ, trong đó có một cỗ Tơ hồng dành cho ngươi và công chúa. Nhà ngươi hãy chọn đúng cỗ ấy mà ngồi. Nếu ngồi vào mâm cỗ khác thì ta sẽ coi ngươi như khách".

Quân Tử nhìn vào thấy mười mâm cỗ giống nhau như hệt, không biết nên ngồi vào đâu. Trong khi đang bối rối thì chàng đã nghe tiếng ruồi vo ve bên tai:

- Tôi đã chịu ơn trước đây, nay xin giúp để đền ơn. Hễ tôi sà vào mâm nào thì anh cứ ngồi vào mâm ấy.

Nghe nói thế, Quân Tử yên tâm. Sau đó anh ung dung bước vào mâm cỗ có con ruồi đậu. Vua thấy anh ngồi đúng vào cỗ Tư hồng thì ngạc nhiên, nhưng vua vẫn còn bắt anh chịu thử thách nữa chứ chưa thôi. Sau khi yến tiệc xong, đến giờ động phòng hoa chúc, vua phán: "Nhà ngươi hãy tự đi tìm buồng của công chúa mà vào, nếu vào không đúng buồng thì chịu vậy".

Lại một lần nữa, Quân Tử lấy làm bối rối vì cả một dãy buồng đóng kín, buồng nào buồng ấy cửa lớn cửa sổ cũng đều ngăn ngắt, phía ngoài treo đèn kết hoa y hệt như nhau. Trong khi chưa biết nên phân biệt như thế nào thì con chuột ngày nọ đã bò tới nói nhỏ:

- Tôi vẫn nhớ ơn tha chết cho tôi ngày nọ. Anh cứ đi theo tôi, tôi chạy vào buồng nào thì đúng là công chúa ở đấy.

Quả nhiên khi Quân Tử mở cửa buồng vào đã thấy công chúa tươi cười chạy ra đón.

Thấy cả ba lần anh đều thắng cuộc, vua đành vui lòng nhận anh làm phò mã. Khi vua chết, vì không có con trai nối dõi nên Quân Tử được các quan đưa lên ngôi.